KULTURENS ANALYSEINSTITUT

Roskilde Domkirke får sit eget UNESCO-verdensarvscenter – *men for hvem?*

Af Kathrin Hohmaier & Signe Christensen-Dalsgaard

Kolofon

Roskilde Domkirke får sit eget UNESCO verdensarvscenter
– men for hvem?
Udarbejdet af: Kathrin Hohmaier og Signe Marie Christensen-Dalsgaard
Udgivelsesår: 2025

Grafisk design: Maria Daa

Fotograf: Kathrin Hohmaier

Udgiver:
© 2025 Kulturens Analyseinstitut.
Alle rettigheder forbeholdes.

Kulturens Analyseinstitut
Stændertorvet 3D
4000 Roskilde, Danmark
Telefon: (+45) 69 16 26 69
info@kulturanalyser.dk
kulturensanalyseinstitut.dk

Om Kulturens Analyseinstitut: Kulturens Analyseinstitut er en selvejende og uafhængig institution etableret ved lov i 2023 på baggrund af et politisk flertal i Folketinget. Kulturens Analyseinstituts formål er at skabe og formidle viden om kulturens betydning i samfundet gennem uafhængige analyser og undersøgelser. Vi arbejder på tværs af kultursektoren for at samle og formidle viden, der kan inspirere til konkrete handlinger og styrke dialogen mellem forskellige aktører.

Ved Kulturens Analyseinstitut er vi i 2025 indgået samarbejde med Formidlingsfonden Roskilde Domkirke, ROMU og Liljeborgfonden, om at skabe inkluderende formidlingsaktiviteter i børnehøjde i det nye verdensarvcenter. Ved Kulturens Analyseinstitut er vi med som vidensskabende partner, og vores første opgave er at undersøge kulturarvsformidling til målgruppen sårbare og udsatte børn og unge i Danmark de sidste 10 år ved at undersøge litteratur og interviewe eksperter og fagfolk i felten som har hands-on erfaring med netop dette mangfoldige felt.

Allerede fra begyndelsen stod det klart for os ved Kulturens Analyseinstitut og hos vores samarbejdspartnere, at den kendte formulering: formidling til sårbare og udsatte børn og unge er meget bred og indeholder mulighed for mange forskellige forståelser og tolkninger af, hvem denne målgruppe reelt er.

Manglende afklaring i forhold til målgruppe kan resultere i, at initiativer udvikles og sættes i søen, som rammer skævt både i forhold til den praktiske eksekvering og indholdet. Denne situation er allerede kendt, når museumsformidlere, kunstnere og kulturkonsulenter forsøger at målrette indsatser for børn og unge, og tilgås i denne artikel som en almen faglig problemstilling, når formidlingsindsatser skal udvikles og implementeres.

Spørgsmålet om målgruppedefinition peger hen mod den fundamentale opgave, som handler om, hvordan kulturinstitutioner bedst kan skabe en formidling for børn og unge med udfordringer i livet og en formidling som målretter sig bredt og til alle børn. Et centralt spørgsmål er, om formidling designet specifikt for et bestemt gruppe børn automatisk kan gavne alle børn og hvordan en sådan formidling bør udformes.

Vi vil her gennemgå vores første manøvre i målgruppeafklaringen i håbet om at dette kan bidrage til udviklingsarbejdet hos andre kulturinstitutioner og UNESCO-verdensarvscentre, som ønsker at give alle børn og unge mulighed for at opleve og lære om kultur- og verdensarven i Danmark.

Hvornår er man barn eller ung?

Deltagelse i kulturelle aktiviteter er en væsentlig del af det demokratiske samfundsliv, og FN's Børnekonvention garanterer børn retten til at deltage i kulturlivet. Med etableringen af et formidlingscenter og udviklingen af nye indsatser er målet at nå flere børn og unge, vække deres interesse for egen kulturarv og inddrage dem i nye måder at lære af og opleve verdensarv på.

Men hvem dækker denne målgruppe egentlig over? Når man bryder målgruppen op, titter der forskellige kategoriseringer frem.

Tales der om børn og unge i skolealderen blot? Eller er der tale om børn i dagtilbud og vuggestue også? Er det børn og unge som kommer i institutionssammenhænge eller børn og unge som besøger Roskilde Domkirke sammen med deres familie?

Børn er i en lovmæssig forstand, personer som er mindreårige, dvs. under myndighedsgrænsen: 18 år. Som vi ved, er ungdommen også vanskelig at fastlægge aldersmæssigt (Nielsen, 2019, s. 141), men der er dog alligevel stor forskel på børn og unge. Unge er mere selvstændige end børn og træffer i højere grad egne beslutninger i forhold til deres fritidsaktiviteter og fra ungdomsalderen får familien ofte en mindre betydning, mens venskaber og jævnaldrende får større indflydelse.

Fotos: Kathrin Hohmaier

De små børns kulturarv

En gruppe af børn, som har sine egne praktiske og organisatoriske rammer for at møde kulturarven er børn i alderen 0-6 år eller børn i dagtilbudsalderen. Læringsmæssigt er målgruppen anderledes idet læsning fx ikke er en kompetence, der er udviklet. De 6 pædagogiske læreplanstemaer for børn i dagtilbud (herunder også dagpleje) giver særlige muligheder for tilrettelæggelse af sanselige og fortællende læringsoplevelser. Denne tilgang, kan også udvides til besøg med familien.

Med familien eller skolen?

Der er desuden en tydelig forskel mellem undervisningsbaserede besøg på kulturarvssteder eller museer – altså besøg med udgangspunkt i skole eller fritidsinstitution – og besøg, der foregår i regi af familie eller vennekreds. Et undervisningsbesøg er typisk planlagt og gennemført af skolen og ledsaget af lærere eller pædagoger. Et undervisningsbesøg indgår ofte i et længerevarende undervisningsforløb, som inkluderer forberedelse og opfølgning i klasselokalet. Derudover foregår det som regel i en gruppe af jævnaldrende børn, som har deres egen dynamik med hinanden, men også med den ledsagende lærer.

Familiebesøg derimod er præget af helt andre dynamikker, styret af familien selv. Kontakten mellem voksne og børn – såvel som interaktionen børn imellem – er væsentligt anderledes, alt efter om det er et familiebesøg eller et institutionsbesøg.

Målrettede formidlingsaktiviteter?

Særligt for udsatte og sårbare unge er det ofte en udfordring at møde kulturarv, da deres adgang til kulturinstitutioner og -steder i forvejen er begrænset. Data viser fx at børn og unge med funktionsnedsættelse, neuroudviklingsforstyrrelser eller andre sundhedsmæssige lidelser deltager mindre i kulturlivet end mennesker uden handicap (Amilon & Østergaard, 2023, s. 33). Forskning peger desuden på, at børns adgang til og engagement i kultur i betydelig grad påvirkes af deres forældres socioøkonomiske baggrund og sociale klasse. Aktuel data viser fx at unge som har oplevet kultur allerede i barndommen, har en højere interesse for kultur senere i deres liv (Applaus, 2024, s. 11; Danmarks Statistik, 2025a). Det fremstår tydeligt, at der er et betydeligt samfundsmæssigt behov for at styrke netop disse grupper og nedbryde barrierer for deres deltagelse i kulturlivet. I UNESCO-verdensarvsprojektet ved Roskilde Domkirke sættes derfor et særligt fokus på sårbare og udsatte børn og unge for at afklare, hvad der virker for dem, og hvordan formidlingen kan tilrettelægges, så den favner ”alle” børn og unge.

Et andet spørgsmål som rejser sig i forlængelse heraf er:

I hvor høj grad skal der ske en målretning og specialisering af aktiviteterne, dvs. i hvor høj grad skal formidlingsaktiviteterne imødekomme de sårbare og udsatte?

I hvor høj grad ønsker man at udvikle formidlingsaktiviteter som specifikt kan begejstre og bevirke tilegnelse af ny viden og læring både hos de sårbare og udsatte og børn og unge i almindelighed?

Dette spørgsmål er sikkert ikke kun kendetegnende i vores projekt, men vil muligvis gøres sig gældende i mange sammenhænge, hvor der søges en målretning ind i specialundervisningsområdet ved museer og kulturinstitutioner, eller en målretning til sårbare og udsatte børn som del af foreningsbaserede sociale indsatser.

Hvordan afgrænses sårbare og udsatte børn og unge?

Der findes ikke en ensartet og enkel definition af sårbarhed og udsathed og der kan anlægges flere parameter for at finde frem til en målgruppe som kan betegnes som udsat. I den danske kontekst bliver udsathed og sårbarhed ofte brugt som synonymer. Internationalt, fx i World Health Organization (WHO), bliver sårbarhed eller 'vulnerability' mere præcist brugt og opfattet som en forhøjet risiko for at blive udsat for fysisk, mental eller emotionelt skade/ krænkelser (World Health Organization, 2025). Børn i sig selv kan dermed allerede opfattes som sårbare, fordi de er afhængig af omsorg af en voksen.

I en første tilgang omfatter udsathed både en social dimension og en sundheds-dimension: Den sociale dimension udgør barnets position i samfundet og muligheden for adgang til værdifulde ressourcer, og omfatter:

- Strukturel ulighed, fx fattigdom, opvækst i udsatte boligområder eller miljøer
- Udfordrede forældre, fx med psykisk sygdom, stofmisbrug eller lign.

Den sundhedsmæssige dimension knyttes sammen med genetiske/ biologiske forhold omfatter udfordringer pga. diagnoser eller handicap, også betegnet som funktionsnedsættelse, og omfatter bl.a.

- ADHD, Autisme-spektrumforstyrrelser, Angst, Udviklingshæmning, Depression, Spiseforstyrrelse, Epilepsi, Muskelsvind, Downsyndrom eller lign.

Ud fra begge dimensioner følger adfærdsudfordringer som fx vanskeligheder med at indgå i relationer eller (børne)fællesskaber, men også i forhold til sundhed, som misbrug og selvskadende handlinger. I forskningen bliver der peget på at børn kan være udsat i forskellige grader og dimensioner (Ottosen et al., 2022, s. 14): Ved udsathed overlapper forskellige dimensioner ofte hinanden, og med flere risikofaktorer stiger sandsynligheden for, at barnet har eller får det svært (fx. diagnoser hos barnet, forældrene og fattigdom).

Desuden forandrer vores forståelse af udsathed sig i sammenhæng med, at samfundet forandrer sig (Ottosen et al., 2022, s. 14). Som følge heraf findes en lang række af grupper som i praksis kan betegnes som udsat – børn og unge i specialpædagogiske tilbud, ved længervarende skolefravær, børn fra udsatte boligområder, børn fra familier med stofmisbrug, etniske eller religiøse minoritetsbørn, flygtningebørn, børn fra fattige familier, børn med lav trivsel osv.

I det følgende præsenterer vi udvalgte nøgletal for fattigdom, psykiatriske diagnoser, specialundervisning og kommunale indsatser, som pejlemærker for målgruppeafklaringen.

Fattige børn

Ifølge Danmarks Statistik levede i 2023 4,4 % eller 49.453 børn under 18 år i relativ fattigdom, hvor fordelingen er nogenlunde lige over de forskellige aldersgrupper (Danmarks Statistik, 2025b). Fattigdom bliver derved betragtet i relation til de økonomiske muligheder og levevilkår som de fleste andre i Danmark har og bliver beregnet igennem familiens indkomst og formue (Danmarks Statistik, 2019). Det er første gang siden fattigdommen toppede i 2017 og derefter faldt, at den nu stiger igen, især pga. inflation, ændringer i støtte til fattige familier og ukrainske flygtninge.

Der er også store kommunale forskelle. Det er særligt Vest- og Sydsjælland, Sydjylland og Københavns Vestegn hvor andel af fattige børn er høj. Roskilde kommune har en andel af 2,6 % familier under fattigdomsgrænsen og ligger dermed under gennemsnit (Caspersen, 2024).

Børnefattigdom kan betyde basale mangler på ellers grundlæggende goder som mad og medicin. Det kan også føre til psykisk stress hos barnet og social eksklusion, fx i fritids- og kulturlivet (Lesner, 2023, s. 28), og kan derfor have en vedvarende negativ indvirkning på børns trivsel.

Stigning i psykiatriske diagnoser

I 2023 havde 73.220 børn og unge under 18 år en psykiatrisk diagnose, svarende til 6,3 %. Det er en stor stigning over de seneste ti år: I 2013 var det 54.130 børn og unge under 18 år, der havde fået en psykiatrisk diagnose. De fem hyppigste diagnoser i 2023 er ADHD, Autismespektrumsforstyrrelser, tilpasnings- og belastningsreaktioner (stress), specifikke udviklingsforstyrrelser og angst (Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed, 2023a):

Figur 1: Antal børn og unge med udvalgte psykiatriske diagnoser per 01.01.2023, personer kan have flere diagnoser og optræde flere gang i data. Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed, 2023b.

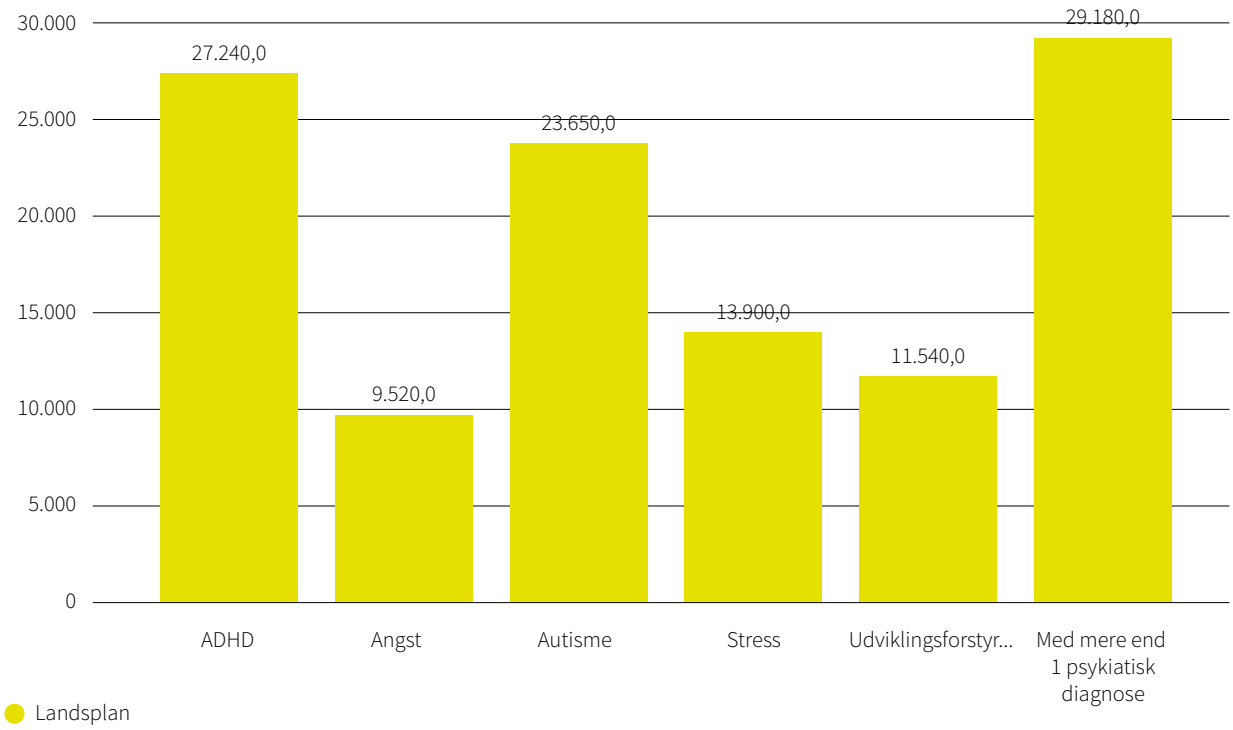

Særligt ADHD og autisme har den største andel i diagnoser med 27.240 og 23.650 diagnosticerede børn og unge, men det er også bemærkelsesværdigt, at en andel på 29.180 børn har mere end én diagnose.

Specialundervisning

Specialundervisning er særligt tilrettelagt undervisning for børn og unge, enten i en specialskole, en specialklasse eller som særlig støtte i den almindelige undervisning. Den tilbydes elever, "hvis udvikling kræver særlig hensyntagen eller støtte i mindst ni timer ugentligt" (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025a). Det kan dreje sig om børn og unge med psykiske eller fysiske funktionsnedsættelser, som fx udviklingshæmning, autisme eller tale- og hørevanskeligheder. I skoleåret 2023/2024 var der i Danmark 36.144 elever, som modtog segregeret specialundervisning, hvilket betyder, at de gik på en specialskole eller i en specialklasse. Det svarer til 6,9 % af alle elever (523.076), og der ses en stigende tendens de seneste år: i skoleåret 2017/2018 var andelen blot 5 %. Også andelen af elever, der modtager specialundervisning i normalklasser, er stigende: I 2023/2024 var tallet 4.425, mens det i skoleåret 2017/2018 kun var 1.182 elever. Samtidig er inklusionsgraden faldende, hvilket betyder, at færre elever med specialundervisningsbehov bliver integreret i normalklasser (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025b).

Udsathed

Efter loven og med en instrumentel tilgang er de børn, der er udsatte, lig med de børn, som modtager støtte efter Serviceloven eller, siden 2024, efter Barnets Lov (Sekretariatet for Ekspertudvalget på socialområdet, 2023; Wittrup & Kloppenborg, 2015). Denne definition benyttes i flere rapporter om børn i udsatte positioner og trivsel i Danmark (Lausten, 2025; Lausten et al., 2023; Ottosen et al., 2022). Udfordringen ved denne definition er, at kommuner iværksætter indsatser forskelligt – dvs. at der her ikke måles på den reelle udsathed, men på den udsathed, kommunen opdager og forholder sig til.

Overordnede konklusioner af de nyeste rapporter er, at ca. 6 % (5,2 % hvis grupperne er gensidig udelukkende) af alle børn og unge mellem 0 og 17 år kan betegnes som udsatte i den forstand, at de enten modtager tidlig forebyggende indsatser, forebyggende foranstaltninger eller er anbragt udenfor eget hjem (Lausten, 2025, s. 21; Lausten et al., 2023):

Alle 0-17 årige opdelt på målgrupper i forhold til den indsats, de modtager i 2023, opdelt på aldersgrupper og køn - opgjort i pct.

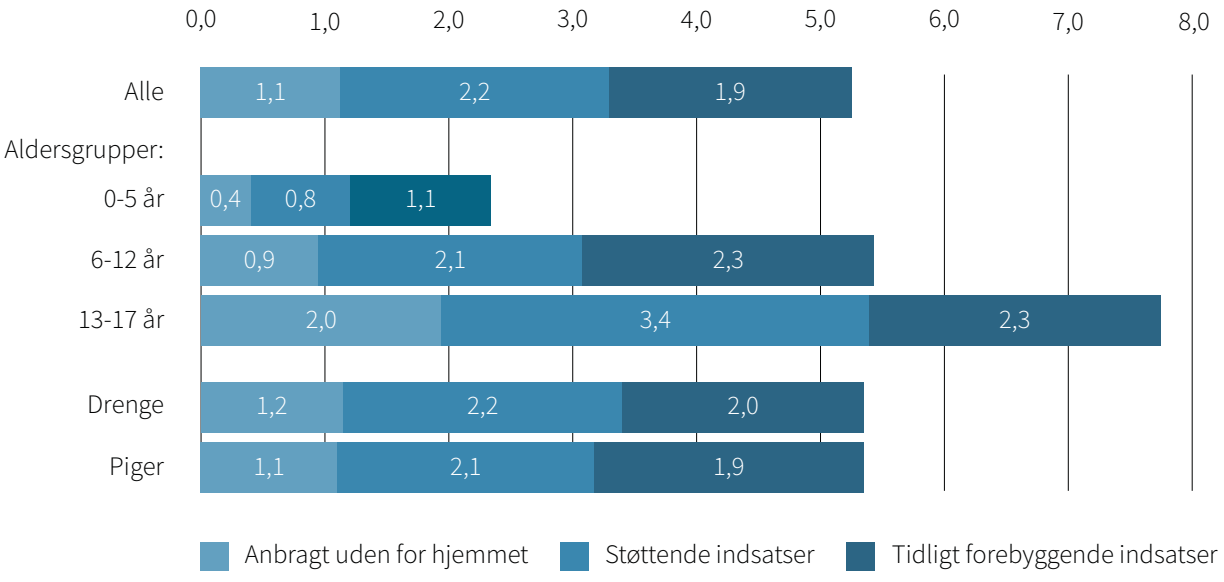

Amn: Procentgrundlag: 1.226.284 børn og unge. De tre grupper brøn og unge er gensidigt udelukkende.
Kilde: VIVE, Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner i 2025

Figur 2: Lausten 2025, 22.

Tallene for 2023, som ses her ovenfor, viser at 1,1% af børnene er anbragt uden for hjemmet, 2,2% får støttende indsatser og 1,9% får tidligt forebyggende indsatser (Lausten, 2025, s. 20). Dette svarer i absolutte tal til 13.816 børn og unge som er anbragt uden for hjemmet, 26.474 børn som får støttende indsatser og 23.802 børn og unge som modtager tidligt forebyggende indsatser (Lausten, 2025, s. 23 ff). Tallene viser også, at der er en betragtelig større andel af de 13-17-årige, som modtager en af disse indsatser (ca. 8%) end der er 0-5årige (ca. 2%).

Det er de børn og unge, som bor på børne- og ungehjem, som har de fleste udfordringer i forhold til trivsel og som kan betegnes som den mest udsatte gruppe. Det er 42% af de børn og unge som er anbragt udenfor eget hjem. Disse børn og unge har oftere en fysisk (14%) eller psykisk (38%) funktionsnedsættelse end de børn som bor hos en plejefamilie, men også som de børn som modtager støttende indsatser eller tidlig forebyggende indsatser (Lausten, 2025, s. 23 ff). I alt 45 % af disse børn og unge oplever lav livstilfredshed, og 30 % angiver, at de føler sig ensomme. Disse børn og unge er mindst aktive, især i organiserede fritidsaktiviteter, men samtidig udtrykker de i høj grad et ønske om at have flere aktiviteter i deres liv. Børn i børne- og ungehjem oplever også de fleste skift i deres ungerådgiver og har samtidig den laveste grad af tillid til rådgiveren og oplevelsen at blive taget alvorligt. Desuden er de oftere udsat for krænkelser end de andre grupper (Lausten, 2025, s. 195 ff). Især pigerne, anbragt i børne- og ungehjemmet, bliver i rapporten beskrevet med en høj grad af udsathed og ligger på de ovenfor beskrevne områder højere end drengene. Derudover har "omkring 60 pct. været udsat for digitale krænkelser, 36 pct. har oplevet fysiske overfald, halvdelen har oplevet voldtægt eller forsøg her på, 86 pct. har skadet sig selv, og 61 pct. har forsøgt selvmord." (Lausten, 2025, s. 10).

Næst efter børn og unge på børne- og ungehjem, er børn og unge som modtager støttende indsatser, den gruppe, som er næsten ligeså udfordret i forhold til trivsel (Lausten, 2025, s. 200). Desuden er det særligt teenagere, som står overfor skiftet til voksenlivet, som er anbragt i børne- og ungehjem eller får støttende indsatser. Disse unge ytrer i høj grad bekymringer om deres fremtid og deres livsperspektiver står uafklaret for dem: der er "stor risiko for, at omfanget af de trivselsudfordringer, de oplever, er så store, at det vil udfordre deres overgang til et selvstændigt voksenliv med uddannelse, beskæftigelse og egen bolig." (Lausten, 2025, s. 206). De børn og unge, som betegnes som udsatte har mange svære udfordringer og behøver en målrettet og tilstrækkelig socialpædagogisk indsats og støtte. Det peger VIVE- rapporten (Lausten, 2025) på. Et område er blandt andet fritidsliv, hvor særligt piger, anbragte børn og unge og dem med psykiske funktionsnedsættelser ønsker at være aktiv i højere grad.

Der tegner sig således et billede af målgruppen, som viser, at der i 2023 var omkring 4,4 % (49.453) fattige børn og unge, 6,3 % (73.220) børn og unge med psykiatriske diagnoser, ca. 3,3% (40.569) børn og unge med specialundervisning samt 5,2 % (64.092) børn og unge, der betegnes som udsatte i en lovmæssig forstand og som får en form for kommunal indsats. Af disse 64.092 børn og unge er 5.802 anbragt i børne- og ungehjem – det er dem som har bl.a. den højeste kompleksitet i deres liv og laveste trivsel. Men også de 26.474 børn som får støttende indsatser, oplever en lav trivsel.

De børn og unge med støttende indsatser og de børn, som er anbragt i børne- og ungdomshjem kan dermed betegnes som de mest udsatte grupper. Især piger i 15-17-års alderen har ofte traumatiserende livserfaringer og lav trivsel. Desuden ser det ud til, at unge, der står over for overgangen til myndighedsalderen og voksenlivet, har det særligt svært, fordi de skal opbygge et fremtidsperspektiv i en i forvejen udsat situation.

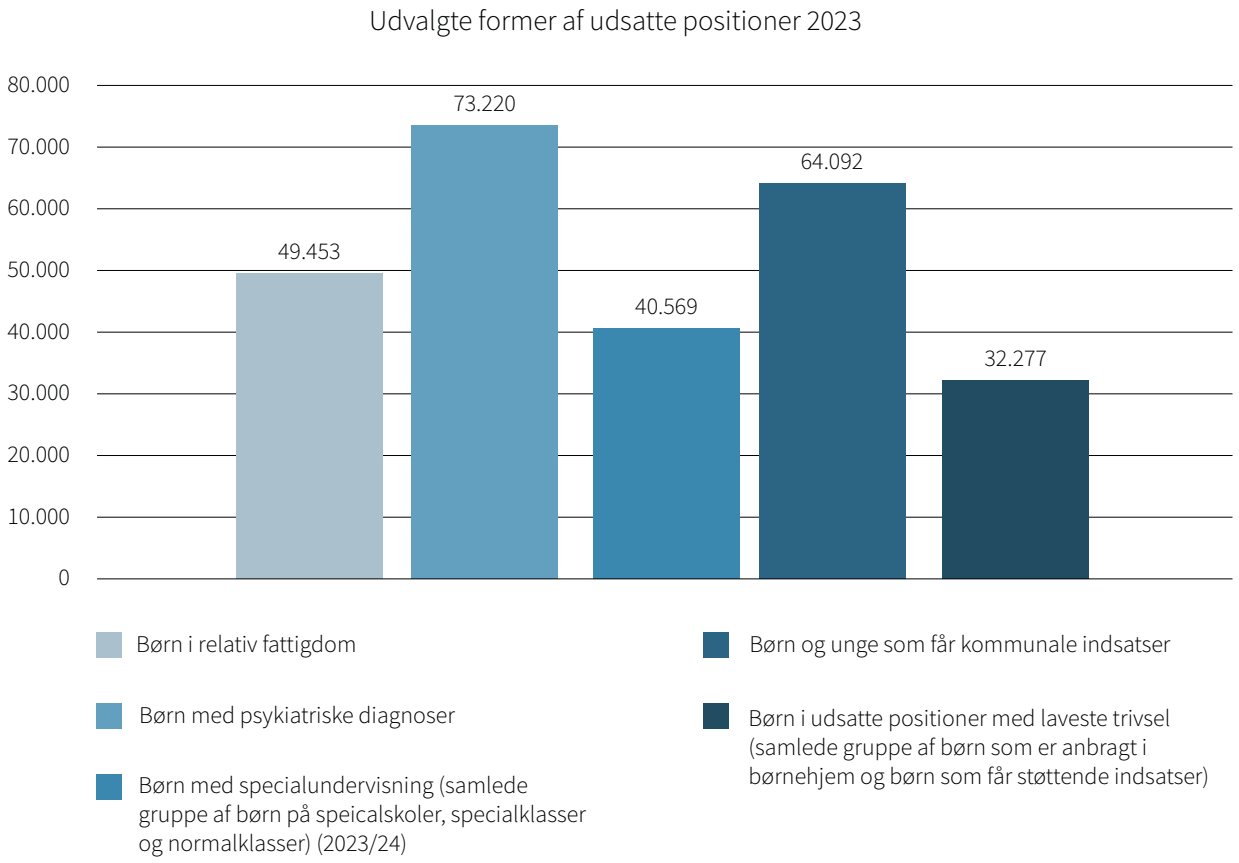

Figur 3: Udvalgte former af udsatte Positioner i 2023. *Kilder: Børn i relativ fattigdom*, Danmarks Statistik 2025b; *Børn med psykiatriske diagnoser*, Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed 2023a; *Børn med kommunale indsatser*, Lausten 2025; *Børn i udsatte positioner med laveste trivsel*, egen beregning baserende på Lausten 2025; *Børn med specialundervisning*, egen beregning baserende på Børne- og Undervisningsministeriet 2025a, 2025b.

Overordnet viser det sig dog også, at der er vanskeligheder ved at afgrænse og måle udsathed og diagnoser, og at der til dels er overlap, fordi børn kan have flere diagnoser eller modtage flere indsatser. De nævnte tal skal derfor forstås som vejledende værdier i forhold til at bestemme udsatte grupper. Det skal også tages i betragtning, at der findes mange andre former for udsathed, som ikke er nævnt her, f.eks. fysisk funktionsnedsættelse.

Specialisering eller for de mange?

Gennemgangen af målgruppedefinitioner og statistikker stiller spørgsmålet, hvilke målgrupper formidlingen bør fokusere på og målrettes imod. Men også, om det overhovedet er muligt, hvis udsathed netop definerer sig ved, at det ikke er en enkelt og entydig karakteristik, men som regel en overlapning af forskellige faktorer såsom diagnoser, fattigdom og behov for understøttende indsatser.

Fra designverdenen kender man fænomenet *curb-cut effect*, på dansk frit oversat til rampeeffekten. Det betegner, at tiltag som fx fortovsramper, der oprindeligt blev udviklet til kørestolsbrugere, ikke kun gavner denne gruppe, men også bliver anvendt af bl.a. cyklister, barnevogne og vareleverandører.

Museer uden audioguides er i dag utænkelige, men de er faktisk baseret på princippet om lydbeskrivelse, som oprindeligt blev udviklet til blinde mennesker. Erfaringer fra fx specialundervisning i skolen og inkluderende museumsformidling peger i retning af, at indsatser målrettet mennesker med særlige behov også gavner andre grupper besøgende (Hutchinson & Eardley, 2021; Katz & Sokal, 2016; Salinas, 2023). Hvis princippet her overføres, kan man se for sig, hvordan etableringen af nogle overordnede inkluderende formidlingstiltag, højst sandsynligt også vil imødekomme andres behov.

Men et meget trængende spørgsmål er også, hvad der skal til for, at museer og kulturinstitutioner kan håndtere opgaven med at arbejde med børn som har virkelige svære oplevelser og måske traumatiserende erfaringer i deres liv. Det handler bl.a. om børn som er anbragt i børne- og ungehjem, altså ca. 5.802 børn og unge i 2023. Dette rejser også etiske overvejelser om kulturinstitutionernes ansvar og kapacitet.

For at løfte denne opgave peger vores meget indledende overvejelser i retning af nogle betingelser, som er vigtige at have med i betragtning.

Skabelsen af formidlingsaktiviteter i den type samarbejder forudsætter, at der opbygges de passende ressourcemæssige og organisatoriske rammer. Samarbejde med fagfolk og organisationer på det sociale område er oplagt, ligesom en praksisnær udvikling ikke kun med fagfolk, men også med de berørte grupper, er oplagt.

En differentieret tilgang, hvor formidlingen suppleres med målrettede intensive indsatser, kan være en måde hvorpå forskellige formidlingsformater udvikles og eksisterer side om side. Dette kræver en tilgang, som både har de forskellige børne- og ungegruppers praktiske rammer med i betragtning ligesom den pædagogiske viden og praksis, som handler om det at formidle en særlig og specifik kulturarv på målrettet og engagerende vis, og medtages. Som det fremgår af vores overvejelser, peger pilen før eller siden også på selve genstanden eller stedets muligheder: Hvad indeholder de af muligheder for at skabe engagerende og vedrørende formidling for netop denne definerede målgruppe?

Refleksionspunkter til målgruppeafklaring

En række spørgsmål til fælles refleksion har i denne indledende fase været tydelige for os ved Kulturens Analyseinstitut, som vi håber, kan inspirere i lignende sammenhænge, hvor nye formidlingsindsatser skal ideudvikles.

Hvem er "alle" børn og unge? Hvordan kan kulturinstitutioner navigere mellem de meget forskellige behov hos et 3-årigt barn i børnehave, en 12-årig afsted med familien og en 17-årig på børnehjem?

Hvad er forskellen på at formidle til børn i skoleregi versus børn der kommer i fritiden med deres familie? Kan man skabe indhold som omfavner disse forskellige målgrupper med deres særlige sociale dynamikker?

Hvilke former for udsathed og sårbarhed er gældende for en bestemt gruppe af børn? Hvor komplekse er deres livomstændigheder og hvilken tilgang kræver det?

Har kulturinstitutioner de rette kompetencer til at formidle for netop sårbare unge og socialt udsatte? Bør museer og kulturinstitutioner overveje, hvordan de kan samarbejde tættere med fx socialpædagoger, eller andre relevante faggrupper?

Hvilke narrative og sanselige greb kan skabe engagement på tværs af *alle børn og unge?*

Kilder

Amilon, A., & Østergaard, S. V. (2023). *Levevilkår blandt mennesker med handicap: Opgørelser baseret på Inklusionsmåling 2022.* VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Applaus. (2024, april 22). *Unge i fokus. En undersøgelse af unges kulturforbrug.* https://applaus.nu/rapporter/unge-i-fokus/

Børne- og Undervisningsministeriet. (2025a, august 22). *Regler for specialundervisning.* https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/specialundervisning/regler-for-specialundervisning

Børne- og Undervisningsministeriet. (2025b, august 22). *Uddannelsesstatistik.* https://uddannelsesstatistik.dk/Pages/Topics/14.aspx

Caspersen, S. (2024, november 28). *Flere børn vokser op i fattigdom.* Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. https://www.ae.dk/node/3661/pdf-export

Danmarks Statistik. (2019, januar). *Relativ fattigdom.* www.dst.dk/Site/Dst/SingleFiles/GetArchiveFile.aspx?fi=arbejde-loen-og-indkomst&fo=relativ_fattigdom_sdg--pdf&ext={2}

Danmarks Statistik. (2025a, marts 20). *Familiens kulturvaner går i arv.* https://www.dst.dk/da/Statistik/nyheder-analyser-publ/nyt/NytHtml?cid=55380

Danmarks Statistik. (2025b, september 5). IFOR51: *Relativ fattigdom efter alder, enhed og varighed.* Statistikbanken: Arbejde og indkomst. https://www.statistikbanken.dk/statbank5a/selectvarval/saveselections.asp

Hutchinson, R., & Eardley, A. F. (2021). Inclusive museum audio guides: 'Guided looking' through audio description enhances memorability of artworks for sighted audiences. *Museum Management and Curatorship, 36*(4), 427–446. https://doi.org/10.1080/09647775.2021.1891563

Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed. (2023a). *Psykiatriske diagnoser og kontakter blandt børn og unge i 2012-2022.* https://www.benchmark.dk/Media/638222480066819281/Hele%20rapporten%20inkl%20bilag.pdf

Indenrigs- og Sundhedsministeriets Benchmarkingenhed. (2023b, juni 13). *Figurer. Psykiatriske diagnoser og kontakter blandt børn og unge i 2012-2022.* https://www.benchmark.dk/interaktivt-benchmarkingunivers/aeldre-og-sundhed

Katz, J., & Sokal, L. (2016). Universal Design for Learning as a Bridge to Inclusion: A Qualitative Report of Student Voices. *International Journal of Whole Schooling., 12*(2).

Lausten, M. (2025). *Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2025.* VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Lausten, M., Iversen, K., & Andreasen, A. G. (2023). *Trivsel blandt børn og unge i udsatte positioner 2023.* VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Lesner, R. (2023). Konsekvenser af børnefattigdom. *Samfundsøkonomen, 2.*

Nielsen, J. C. (2019). Ungdom. I A. Blok & B. L. Carsten (Red.), *Sociologiens problemer: En grundbog* (1. udgave, s. 141–161). Hans Reitzel.

Ottosen, M. H., Andreasen, A. G., Dahl, K. M., Lausten, M., Rayce, S. B., & Tagmose, B. B. (2022). *Børn og unge i Danmark: Velfærd og trivsel 2022.* VIVE - Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Salinas, M. (2023). *"Curb-Cut"-Effekt. Vom Mehrwert inklusiver Museumsprojekte.* KULTURELLE BILDUNG ONLINE. www.kubi-online.de/artikel/curb-cut-effekt-mehrwert-inklusiver-museumsprojekte

Sekretariatet for Ekspertudvalget på socialområdet. (2023). *Forebyggende indsatser og foranstaltninger på børne-og ungeområdet.*

Wittrup, H., & Kloppenborg, J. S. (2015). *Sårbare børn: Hvem er de, hvor bor de, og hvordan klarer de sig i skolen?* Socialstyrelsen : KORA.

World Health Organization. (2025). *Vulnerability and Vulnerable Populations.* https://wkc.who.int/our-work/health-emergencies/knowledge-hub/community-disaster-risk-management/vulnerability-and-vulnerable-populations

KULTURENS ANALYSEINSTITUT

Kulturens Analyseinstitut
(+45) 69 16 26 69
info@kulturanalyser.dk
Stændertorvet 3 D,
4000 Roskilde, Denmark